

— Virágot tessék! Virágot!
Szép árvácskát!

A hang, mely a mondókát ismétli, maga is tavaszi. Kiforratlan, változó, nem gyermeké már, de még nem is férfié. Olyan, mint ez az idő itt körös-körül: átmenet két évszak között. Egy mutáló hangú, tizenhárom-tizennégy éves fiú árulja így a sarkon bárszönypillantású árvácskáit.

Hosszú szálú, szép fiatalasszony lép a kis virágáruhoz:

— Hogy adod?

Ismerősöm az asszony, néhány lépéssel arrébb megállok. Megvárom, míg végez a vásárlással. Nézem addig, mert kedves látvány, ahogy egy fiatal nő virágot vesz. Rokonai ök egymásnak, a nő meg a virág, olyan hát a jelenet, mint ha unokanövérök bújnának össze, sugdolózni.

Az asszony nyújtja az egyforintost a csokorért, a fiú nyújtja a virágot.

— Csak egy csokrot kértem, véletlenül kettőt adtál — mondja a nő, s adná vissza a másikat.

Lángbaborul a fiú arca:

— Nem véletlenül adtam — mondja s lesüti a szemét. — A másik ajándék.

Meg kellene állnia egy percre a forgalomnak, egy csillagnak kikönyökölnie kerekre nyílt szemmel az alkonyi felhőre, lélegzetét egy pillanatra visszafojtania a világnak, mert csoda történt, emberek, fák, langyosan lengő szellők! Csoda! Apró csoda, mindennapi, alig látszó csoda, mégis le kéne venni a kalapot előtte,

Az első vallomás

olyan tiszteletre méltó. Az történt itt váratlanul, hogy egy kisfiú egyik másodpercről a másikra férfi lett. Kicsike férfiú, piruló férfiú, rövidnadrágos, tizennégy éves férfiú, akinek szeméből még nem surrant ki egészen a tündérmesék visszfénye; de férfi azért, férfi, aki már tud nőnek vallomást tenni. Mert ez a csokor félszeg árvácska kétségtelenül az: egy férfi első vallomása. Hányszor ismétli meg majd még ez a fiú élete további során ezt a virágnyújtó mozdulatot! De hányszor! De soha többé így, soha többé ilyen tisztán, soha ilyen önzetlenül többé.

Az asszony is elpirul, mert érzi, hogy több történt itt gyerekes kedvességnél. Egy öntudatlan, védekező mozdulattal megigazgatja a blúzát, mintha csakugyan férfitekintet ért volna hozzá. Zavartan szól a kisfiúhoz és — furcsa! — magázva, pedig az imént még tegezete:

— Dehát biztosan el kell szakolmnia a mamájával. Egy csokra most hiányozni fog.

A fiú férfiasan kivágja s etől egyszerre megint egészen kisfiú lesz:

— Ó, van énnekem spórolt pénzem a perselyben!

Elneveti magát az asszony, int nekem:

— Jöjjön csak! Veszek neki itt a közértben egy szelet csokoládét.

— Ne — mondom én —, ne vegyen. Megsérti a férfit benne.

— Hát mit csináljak mást? — villan ki az asszony mosolyából a hófehér foga, mint egy sor egymás mellé fűzött egészség. — Nézem volna rá álmatag, leeresztett szempillákkal, s búgtam volna neki sokat ígérően: köszönöm, uram? Jöjjön csak, jöjjön, ehhez én jobban értek — s von a közért felé.

Veszünk odabent egy Bajtárs-szeletet kis férfibajtársannak, az asszony fordul s kiviszi neki a sarokra.

— Nesze, kisfiam! Kedves gyerek vagy! — s egy jókora anyás barackot nyom a fejébüjára.

Lopva visszanezék a kis virágáruhoz, mit csinál? Fáj-e neki, annak a nyiladozó férfilelkének, hogy az első vallomásra, hát bizony, csak egy ilyen barackot kapott válaszul?

Forgatja a kezében a szeletet és lelkes kis arcán könnyű felhő. Akkora csak, mint egy mulékony gyerekálom. Bizonyára fáj neki. Aztán mindenestre beleharap a csokoládéba. Mert kedvesek ám s milyen felejthetetlenek a csokoládások, amelyeknek keserűségét egy szelet csokoládé még meg tudja édesíteni!

Mátrai-Betegh Béla

Esti Hírlap, 1959. III. 21